

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ทรรศนะของเกษตรกรชาวไทยภูเขาที่มีต่อการดำเนินงานโครงการหลวงแม่ขุนหลวง
ในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย

MAE PUN LUANG ROYAL PROJECT OPERATIONS AS VIEWED BY CLIENTS IN
(CHIANG MAI AND CHIANG RAI PROVINCES, THAILAND)

นายสุวัฒน์ ตันติวงศ์

เสนอ

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เพื่อความสำเร็จแห่งปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต
(ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2532

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ทรรศนะของเกษตรกรชาวไทยภูเขาที่มีต่อการดำเนินงานโครงการหลวง
แม่ป๋นหลวงในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย

ผู้วิจัย นายสุวัฒน์ ตันตังค์

ชื่อปริญญา ทด โน โฉยการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชาเอก ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

(รองศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ทนผล)

๒๕ / ๓๐ / ๒๕๖๖

การศึกษาทรรศนะของเกษตรกรชาวไทยภูเขาที่มีต่อการดำเนินงานโครงการหลวงแม่ป๋นหลวงในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงรายได้ทำการศึกษาใน 4 หมู่บ้าน ภายใต้การดำเนินงานของโครงการฯ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทราบถึง (1) ลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวไทยภูเขาที่อยู่ในเขตพื้นที่โครงการหลวงแม่ป๋นหลวง (2) ทรรศนะของเกษตรกรชาวไทยภูเขาทั้งคณะกรรมการหมู่บ้านและเกษตรกรชาวภูเขาทั่วไปที่มีต่อวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง (3) ความสอดคล้องในทรรศนะของคณะกรรมการหมู่บ้านและเกษตรกรชาวไทยภูเขาทั่วไปที่มีต่อวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชากรตัวอย่าง 153 คน ซึ่งมาจากคณะกรรมการหมู่บ้าน 42 คน และเกษตรกรชาวไทยภูเขาทั่วไป 111 คน ข้อมูลที่ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. เกษตรกรชาวไทยภูเขาในเขตพื้นที่โครงการหลวงแม่ป๋มหลวง จำนวน 4 หมู่บ้าน มีอายุเฉลี่ย 38 ปี และพบว่าส่วนมาก เป็นเพศชาย สำหรับการศึกษามากกว่า 50% ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากไม่ได้รับการศึกษา และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 6 คนต่อครอบครัว ส่วนแรงงานในครอบครัวสามารถช่วยทำงานด้านการเกษตรได้เฉลี่ย 3 คนต่อครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 หมู่บ้านแล้วพบว่ามีความแตกต่างกัน

2. ลักษณะทางเศรษฐกิจของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 หมู่บ้าน พบว่า พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 13 ไร่ต่อครอบครัว สำหรับรายรับ รายจ่าย และรายได้สุทธิซึ่งมีความแตกต่างกันมาก ได้แก่รายรับเฉลี่ยเท่ากับ 18,269.86 บาทต่อครอบครัว รายจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 3,770.29 บาทต่อครอบครัว รายได้สุทธิเฉลี่ยเท่ากับ 14,499.77 บาทต่อครอบครัว ส่วนข้าวไร่เกษตรกรชาวไทยภูเขาปลูกในเดือนพฤษภาคม เก็บเกี่ยวผลผลิตในเดือนตุลาคม โดยเริ่มเก็บเกี่ยวข้าวไร่เฉลี่ย 5 ไร่ต่อครอบครัว สำหรับชนิดของพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วแดง เผือก งา ซึ่งในข้าว โดยเริ่มเก็บปลูกเฉลี่ย 5 ไร่ต่อครอบครัว ผลผลิตพืชไร่ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลจำหน่ายให้กับพ่อค้าที่มารับซื้อในหมู่บ้าน ส่วนพืชผักที่ผู้ให้ข้อมูลปลูกได้แก่ เซลารี่ ผักกาดหอม หอม หอมญี่ปุ่น กล้วย, หลีน แรติซ พลาลเลย์ เบนเนล เอ็นไตร์ กะหล่ำปม กะหล่ำปลีแดง แครอท กะหล่ำตาว โดยเกษตรกรปลูกผักหมุนเวียนตลอดปี มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 1 ไร่ต่อครอบครัว ผลผลิตส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลจำหน่ายให้กับโครงการหลวง สำหรับผลไร่มีองหนานั้นผู้ให้ข้อมูลปลูกได้แก่ หอมพันธุ์ สาลี่ พงษ์ บัวย พลิ้ม แอปเปิ้ล โดยปลูกในเดือนพฤษภาคม แต่เก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ผล แต่ละชนิดในเดือนที่แตกต่างกันออกไป สำหรับเนื้อที่ปลูกไม้ผลเฉลี่ย 6 ไร่ต่อครอบครัว ผลผลิตส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลจำหน่ายให้กับโครงการหลวง นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลได้เลี้ยงสัตว์เล็ก ซึ่งได้แก่ เป็ด ไก่ สุกร โดยมีจำนวนเฉลี่ย 13 ตัวต่อครอบครัว และเลี้ยงสัตว์ใหญ่ ได้แก่ โค กระบือ ม้า และแพะ ซึ่งมีจำนวนเฉลี่ย 6 ตัวต่อครอบครัว เมื่อทดสอบความแตกต่างในลักษณะเหล่านี้พบว่ามีความแตกต่างกัน

3. สังคมทางสังคม ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากรายงานว่า เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และวิธีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกกล่าวคือ ไปติดต่อการซื้อขายหรือไปติดต่อกับสถานที่ราชการในเมือง

4. บรรณานุกรมของคณะกรรมการหมู่บ้านและเกษตรกรที่มีต่อวัตถุประสงค์ของโครงการหลวงในจำนวน 7 ข้อความ พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีทรรศนะในระดับที่ดีคือ เห็นคุณประโยชน์เกี่ยวกับการแนะนำการเลี้ยงสัตว์การปลูกพืชผักไม้ผลเมืองหนาว การปลูกพืชไร่เพื่อเป็นรายได้ทดแทนการปลูกฝิ่น การปลูกต้นไม้ทดแทนป่าต้นน้ำ การปลูกพืชผักขวางแนวลาดชัน การปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหารกลางวันเด็กในโรงเรียน, การสนับสนุนให้ชาวบ้านมีที่อยู่หมู่บ้านของตนเอง (ไม่อพยพ) การสนับสนุนให้ชาวบ้านทำสวนผสม และเมื่อทดสอบความสอดคล้องในทรรศนะของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าสอดคล้องกัน

5. บรรณานุกรมของบุคคลทั้งสองกลุ่มที่มีต่อวิธีการดำเนินงานของโครงการหลวงแม่ปวนหลวง พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีทรรศนะในระดับที่ดี จำนวน 22 ข้อความ จากจำนวนข้อความเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานโครงการหลวงทั้งหมด 23 ข้อความ โดยบุคคลทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นว่าวิธีดังกล่าวมีประโยชน์ต่อพวกเขา ส่วนอีก 1 ข้อความเกี่ยวกับราคาพืชผักเมืองหนาวนั้น พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีทรรศนะในระดับที่ไม่ดีคือราคาของการจำหน่ายผลผลิตยังต่ำ และเมื่อทดสอบความสอดคล้องในทรรศนะของบุคคลทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวพบว่ามี ความสอดคล้องกัน

ABSTRACT

Title Mae Pun Luang Royal Project Operations as Viewed
by Clients in Chiang Mai and Chiang Rai Provinces,
Thailand.

By Suwat Tantivong

Degree Master of Agricultural Technology (Agricultural
Extension)

Major Filed : Agricultural Extension

Chairman, Thesis Advisory Board :

Numchai Thanupon
(Dr. Numchai Thanupon)

Associate Professor

May 28, 1990
.....

The purpose of this study, which covered 4 villages of Chiang Mai and Chaing Rai Provinces under the Mae Pun Luang Royal Project, was to investigate (1) personal background of the hill - tribesmen in the area of Mae Pun Luang Royal Project; (2) opinions of the hill - tribesmen, both the village committee and the clients, towards the objectives and the implementation of the project; and (3) opinion of the hill - tribe village committee and the clients on compatibility between the objectives and the implementation of the project. With the use of the questionnaire, the data were collected through interviewing 153 persons, consisting of 42 members of the

village committee and 111 clients. Data analysis and interpretation were carried out by computer (SPSS) and presented as percentage, mean, standard deviation, and t-test

The study showed the following results :

1. The clients differed in personal background. The average age was 38 years. The average number of family member was 6, with 3 people engaged in agriculture in each family.

2. The clients differed in economic background. The average agricultural land was 13 rai per family. The average income was 18,269.86 baht per family and the average expense was 3,770.29 baht per family. The average net per family was 14,499.77 baht. Rice grown in May was harvested in October and the average growing area was 5 rai per family. Corn, red kidney beans, taro, sesame, ginger and tea grown in the area covered an average of 5 rai per family. These products was sold to traders from other areas. Vegetables grown were celery, head lettuce, leek, bunching onion, spinach, reddish, parsley, fennel, endive, kohlrabi, red cabbage, carrot, and star-shaped cauliflower. These vegetables were grown alternately throughout the year. The average vegetables - growing area was 1 rai per family and the products were sold directly to the Royal Projects. Temperate climate fruit grown were peach, pear, oriental persimmon, apricot, plum and apple. Harvesting time for these fruits varied. The average fruit - growing area was 6 rai per family. Most of the products were sold to the Royal Project. Small animals raised were poultry and swine. The average number of small

animals was 13 per family. Large animals raised were cows buffalo horse and mule. The average number of large animals was 6 per family.

3. With respect to social background, the majority of the informants were members of the Farmer group and communicated with off-village people i.e. they contacted government offices and traded with people in town.

4. Opinions of the village committee and the farmers towards the objectives of the Royal Project. It was found that the informants had a "good" level of opinions towards the 7 statements concerning the implementation of the project : raising animals and growing temperate climate fruits and vegetables, replacing poppies by growing field crops, reforesting watershed areas, growing vegetables across steep and sloping land, growing vegetables and animals for children's lunch program at schools, encouraging the villagers to settle permanently in the areas and encouraging the use of sanitary toilets. Commonality in opinions between the two groups of informants was also found to exist.

5. The informants had a "good" level of opinions towards 22, out of 23, statements concerning the implementation of Mae Pun Luang Royal Project. They agreed on the benefits of the implementation methods in the 22 statements but, due to low prices of temperate climate vegetable crops, they had a "poor" level of opinions towards the other statement on prices. In addition, commonality in opinions of both groups of informants was found to exist.